ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία»

ΖΕΠ Κοζάνης, 50100
Τηλ.: 2461 3 50900
E-mail: dapepdm@mou.gr
www.pepdym.gr

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

ΕΠΕΣ 2028–2034 | Φύλλο 3 – «ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ»

1. Σκοπός και βασική λογική της διαδικασίας

Το συνημμένο αρχείο Excel χρησιμοποιείται για τη συλλογή και συστηματοποίηση **Παρεμβάσεων** που δύνανται να τροφοδοτήσουν τις περιφερειακές εισροές της Δυτικής Μακεδονίας στον σχεδιασμό του Εθνικού & Περιφερειακού Εταιρικού Σχεδίου (ΕΠΕΣ) 2028–2034. **Η διαδικασία δεν αποτελεί πρόσκληση χρηματοδότησης, ούτε κατάρτιση καταλόγου μεμονωμένων έργων.**

Το Φύλλο 2 «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ» είναι προσυμπληρωμένο από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (ΠΔΜ) με τις κύριες προκλήσεις / ανάγκες και τις αντίστοιχες Στρατηγικές Επιλογές. **Οι φορείς δεν παρεμβαίνουν στο Φύλλο 2, αλλά μόνο στο Φύλλο 3.** Κάθε πρότασή τους συνδέεται με τον κατάλληλο κωδικό ανάγκης / Στρατηγικής Επιλογής του Φύλλου 2. Τα Φύλλα 4, 5 και 6 χρησιμοποιούνται ως βοηθητικοί πίνακες αναφοράς.

Δεν απαιτείται στην παρούσα φάση πλήρης τεχνική ωρίμανση, πλήρης κοστολόγηση ή αναλυτικό τεχνικό δελτίο. **Απαιτείται όμως επαρκής τεκμηρίωση** ώστε κάθε προτεινόμενη Παρέμβαση να μπορεί να αξιολογηθεί ως προς τη στρατηγική της συνάφεια, τη λογική και το αντικείμενό της, την υφιστάμενη ωριμότητα και τη ρεαλιστική διαδρομή περαιτέρω ωρίμανσης, την τάξη μεγέθους του κόστους, τη δυνατότητα υλοποίησης, τη χωρική στόχευση, τις συνέργειες και το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Οι παρούσες οδηγίες αφορούν αποκλειστικά την παρούσα φάση συλλογής προτεινόμενων Παρεμβάσεων και το ισχύον εθνικό Υπόδειγμα.

ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Δεν πρέπει να υποβληθούν απλές ιδέες έργων, γενικές επιθυμίες ή αόριστες προτάσεις χωρίς ουσιαστική τεκμηρίωση. Κάθε Παρέμβαση πρέπει να έχει συγκεκριμένο αντικείμενο, σαφή σύνδεση με τεκμηριωμένη ανάγκη / πρόκληση, βασικό φορέα υλοποίησης, εύλογη εκτίμηση κόστους και διάρκειας, ρεαλιστική αποτύπωση της ωριμότητας και συγκεκριμένο αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Η χαμηλή ωριμότητα δεν αποκλείει από μόνη της μία στρατηγικά σημαντική Παρέμβαση. Απαιτείται όμως η Παρέμβαση να είναι σαφώς οριοθετημένη και να αποτυπώνεται με ειλικρίνεια η υφιστάμενη κατάσταση και η ρεαλιστική διαδρομή ωρίμανσής της. Η κατηγορία «χαμηλή ωριμότητα» δεν αποτελεί χώρο καταγραφής αόριστων ιδεών ή γενικών επιθυμιών.

2. Βασικές αρχές συμπλήρωσης

- Κάθε διακριτή Παρέμβαση καταχωρίζεται σε ξεχωριστή γραμμή του Φύλλου 3 και πρέπει να αποτελεί συγκεκριμένη απάντηση σε προσυμπληρωμένη ανάγκη / πρόκληση του Φύλλου 2.
- Η Παρέμβαση δεν ταυτίζεται υποχρεωτικά με ένα μεμονωμένο έργο. Μπορεί να περιλαμβάνει ομοιογενείς και λογικά συνδεδεμένες ενέργειες που απαντούν στην ίδια ανάγκη και οδηγούν σε κοινό αποτέλεσμα. Αποφεύγονται τόσο ο υπερβολικός κατακερματισμός σε επιμέρους έργα, όσο και η τεχνητή ομαδοποίηση ετερόκλητων αντικειμένων.
- **Η λογική που πρέπει να ακολουθείται είναι: ανάγκη / πρόκληση → στρατηγική επιλογή → παρέμβαση → στόχος → κόστος → ωριμότητα → αποτέλεσμα → προτεραιότητα.**
- Για τις ανάγκες του παρόντος εθνικού Υποδείγματος, κάθε Παρέμβαση συνδέεται με έναν μόνο Ειδικό Στόχο / υποστόχο του ΕΠΕΣ. Εάν μία πρόταση περιλαμβάνει ουσιαστικά διαφορετικά αντικείμενα, εξετάζεται ο διαχωρισμός της σε διακριτές Παρεμβάσεις.
- Η περιγραφή πρέπει να είναι σύντομη και συγκεκριμένη: τι θα γίνει, γιατί, για ποια ομάδα-στόχο / ποιους ωφελούμενους, που και με ποιο βασικό αποτέλεσμα.
- Οι συνέργειες και η οριοθέτηση από άλλες χρηματοδοτήσεις πρέπει να εξετάζονται ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού, ώστε να αποφεύγονται επικαλύψεις και διπλή χρηματοδότηση.

- Δεν απαιτείται στην παρούσα φάση να προσδιοριστεί το τελικό χρηματοδοτικό εργαλείο της Παρέμβασης. Προηγείται η τεκμηρίωση της ανάγκης και της στρατηγικής λογικής και ακολουθεί, σε επόμενη φάση, η αντιστοίχιση με τα κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα και πόρους.
- Η συνήθης συντήρηση υποδομών και οι πάγιες λειτουργικές δαπάνες δεν αποτελούν, κατά κανόνα, επενδυτική παρέμβαση. Η ουσιαστική αναβάθμιση μπορεί να αποτελεί επένδυση, εφόσον τεκμηριώνεται συγκεκριμένη βελτίωση.

Παράδειγμα:

Αποφεύγεται	«Υποστήριξη επιχειρηματικότητας»
Προτιμάται	«Ολοκληρωμένη υποστήριξη ίδρυσης, ανάπτυξης και διεθνοποίησης ΜμΕ στους τομείς προτεραιότητας της S3, με σαφή ομάδα στόχο και σύνδεση με τον παραγωγικό μετασχηματισμό της Περιφέρειας.»

3. Κατευθύνσεις συμπλήρωσης ανά πεδίο του Φύλλου «3. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ»

Στα πεδία λεκτικής περιγραφής το κείμενο πρέπει να είναι σύντομο και συγκεκριμένο και να μην υπερβαίνει τους 1.500 χαρακτήρες.

#	Πεδίο XLS	Κατεύθυνση συμπλήρωσης
1	Α/Α	Εφόσον δεν είναι προσυμπληρωμένο, συμπληρώνεται συνεχής αρίθμηση ανά Παρέμβαση.
2	Κωδικός ανάγκης / στρατηγικής επιλογής	Επιλέγεται ο Α/Α της κατάλληλης προσυμπληρωμένης γραμμής του Φύλλου 2. Η σύνδεση πρέπει να είναι ουσιαστική & ρεαλιστική: η παρέμβαση να απαντά στη συγκεκριμένη ανάγκη / πρόκληση και να υπηρετεί τη συγκεκριμένη στρατηγική επιλογή.
3	Σύντομη περιγραφή Παρέμβασης	Περιγράψτε σαφώς το αντικείμενο και τη λογική της Παρέμβασης. Αποφύγετε γενικό τίτλο ή απλή ονομασία έργου. Κατά το δυνατόν να προκύπτουν: τι – γιατί – για ποιον – που – με ποιο βασικό αποτέλεσμα.
4	Κωδικός Γενικού Στόχου	Επιλέγεται από το Φύλλο 4 «ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ», βάσει του κύριου σκοπού της Παρέμβασης και όχι δευτερευουσών επιπτώσεων.
5	Κωδικός Ειδικού Στόχου / υποστόχου	Επιλέγεται από το Φύλλο 5 «ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ». Για τις ανάγκες του παρόντος εθνικού Υποδείγματος, μία Παρέμβαση καταχωρίζεται σε έναν μόνο Ειδικό Στόχο / υποστόχο. Εάν η πρόταση περιλαμβάνει ουσιαστικά διαφορετικά αντικείμενα που απαιτούν διαφορετική στοχοθέτηση, εξετάζεται ο διαχωρισμός της σε διακριτές Παρεμβάσεις.
6	Ενδεικτικός προϋπολογισμός (€)	Καταγράφεται εύλογη εκτίμηση της τάξης μεγέθους του συνολικού κόστους. Δεν απαιτείται στην παρούσα φάση πλήρης κοστολόγηση ή τεχνικοοικονομική ανάλυση. Η εκτίμηση δεν πρέπει να είναι αυθαίρετη και, όπου είναι εφικτό, στηρίζεται σε ποσότητες, μοναδιαία κόστη, παρόμοια έργα, μελέτες / προμελέτες, συμβάσεις ή άλλα διαθέσιμα και επαληθεύσιμα στοιχεία. Τυχόν ιδιωτική συμμετοχή αναφέρεται στα «Σχόλια».
7	Εκτιμώμενη διάρκεια υλοποίησης (μήνες)	Καταγράφεται ρεαλιστική συνολική διάρκεια, λαμβάνοντας υπόψη μελέτες, αδειοδοτήσεις, αναθέσεις, φυσική υλοποίηση και τυχόν θεσμικές / διοικητικές προϋποθέσεις.
8	Περιγραφή ωριμότητας	Αναφέρετε συγκεκριμένα τι αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί και τι να απομένει στο τέλος του 2027: σχεδιασμός, μελέτες / προμελέτες, τεχνική τεκμηρίωση, αδειοδοτήσεις, ιδιοκτησιακό, εγκρίσεις, θεσμική, διοικητική και χρηματοδοτική προετοιμασία. Αποτυπώστε τη ρεαλιστική

#	Πεδίο XLS	Κατεύθυνση συμπλήρωσης
		κατάσταση κατά την έναρξη της περιόδου 2028–2034. Δεν αρκεί η φράση «ώριμο έργο». Η περιγραφή πρέπει να απαντά πρακτικά στα ερωτήματα «τι έχει ήδη γίνει;» και «τι απομένει για να ενεργοποιηθεί η Παρέμβαση;».
9	Βαθμός ωριμότητας	Επιλέγεται Χαμηλός / Μερικός / Υψηλός βαθμός. Χαμηλός: αρχικός σχεδιασμός, αλλά με σαφές αντικείμενο και ρεαλιστική διαδρομή ωρίμανσης. Μερικός: ουσιαστική προετοιμασία με σημαντικά στάδια σε εκκρεμότητα. Υψηλός: υλοποιείται ή μπορεί να ενεργοποιηθεί σε συγκεκριμένο και σύντομο χρονικό διάστημα. Ο χαρακτηρισμός πρέπει να συμφωνεί με το πεδίο 8. Η χαμηλή ή μερική ωριμότητα δεν αποκλείει από μόνη της μία στρατηγικά σημαντική παρέμβαση, εφόσον αυτή είναι σαφώς οριοθετημένη και τεκμηριώνεται η προοπτική ωρίμανσής της.
10	Κατηγορία Παρέμβασης	Για τις ανάγκες του παρόντος XLS επιλέγεται αποκλειστικά «Μεταρρύθμιση» ή «Επένδυση». Η επένδυση δεν περιορίζεται σε τεχνικό έργο. Η μεταρρύθμιση αφορά ουσιαστική αλλαγή πολιτικής, διαδικασίας, θεσμικού / κανονιστικού πλαισίου ή διοικητικής οργάνωσης.
11	Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο	Δηλώστε αν απαιτείται: (α) καμία θεσμική παρέμβαση, (β) κανονιστική εξειδίκευση, (γ) νομοθετική ρύθμιση ή (δ) ευρύτερη θεσμική αναδιάρθρωση. Εφόσον υπάρχει συγκεκριμένο θεσμικό εμπόδιο, αναφέρετέ το συνοπτικά.
12	Συμπληρωματικό-τητα και συνέργειες	Καταγράψτε τη σχέση με υφιστάμενες ή προτεινόμενες δράσεις, περιφερειακές / εθνικές πολιτικές και συναφή χρηματοδοτικά εργαλεία. Όπου απαιτείται, διευκρινίστε την οριοθέτηση ώστε να αποφεύγονται επικαλύψεις και διπλή χρηματοδότηση.
13	Αναμενόμενο αποτέλεσμα	Περιγράψτε τι αναμένεται να αλλάξει ως αποτέλεσμα της Παρέμβασης και όχι απλώς το φυσικό αντικείμενο. Απαντήστε, κατά το δυνατόν, στο ερώτημα: «Τι θα έχει αλλάξει εάν η Παρέμβαση πετύχει;» και όχι μόνο «τι θα έχει κατασκευαστεί ή παρασχεθεί;». Το αποτέλεσμα πρέπει να συνδέεται με την ανάγκη και τη στρατηγική επιλογή και, όπου είναι εφικτό, να μπορεί αργότερα να μετρηθεί.
14	Φορέας υλοποίησης	Αναγράψτε τον συγκεκριμένο αρμόδιο φορέα ή τους συναρμόδιους φορείς που έχουν τη θεσμική και επιχειρησιακή δυνατότητα υλοποίησης. Όπου υπάρχουν περισσότεροι, προσδιορίζεται ο κύριος.
15	Επάρκεια / ανάγκες ενίσχυσης φορέα	Δώστε σύντομη εκτίμηση της διοικητικής και επιχειρησιακής ικανότητας σε σχέση με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις και ευθύνες της προτεινόμενης Παρέμβασης και όχι ως γενική αξιολόγηση του φορέα. Αναφέρετε τυχόν ανάγκες στελέχωσης, τεχνικής υποστήριξης, συντονισμού, ειδικής τεχνογνωσίας ή άλλες κρίσιμες προϋποθέσεις. Τυχόν ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής ή τεχνικής ικανότητας δεν αποκλείει την Παρέμβαση και πρέπει να καταγράφεται με σαφήνεια.
16	Χωροθέτηση Παρέμβασης	Στο πεδίο καταγράφεται «Δυτική Μακεδονία – EL53». Όπου η Παρέμβαση έχει συγκεκριμένη χωρική στόχευση, αυτή πρέπει να εξειδικεύεται στην περιγραφή ή/και στα «Σχόλια» (ΠΕ, Δήμος, αστική, αγροτική, ορεινή, μεταλιγνιτική, παραμεθόρια, απομακρυσμένη ή άλλη ειδική ζώνη), με σύντομη αιτιολόγηση της σχέσης της περιοχής με την ανάγκη που αντιμετωπίζεται. Δεν αρκεί μόνο η γεωγραφική ονομασία.

#	Πεδίο XLS	Κατεύθυνση συμπλήρωσης
17	Τμηματοποιημένο έργο 2021–2027	Επιλέγεται «ΝΑΙ» μόνο εφόσον η Παρέμβαση μπορεί να αποτελεί πραγματική δεύτερη φάση έργου που ξεκίνησε την περίοδο 2021–2027, με συνολικό προϋπολογισμό άνω του 1 εκατ. € και φάσεις διακριτές από χρηματοοικονομική άποψη. Δεν χαρακτηρίζεται ως τμηματοποιημένο έργο μία απλή χρονική συνέχεια, ένα νέο συμπληρωματικό έργο ή μία συναφής νέα παρέμβαση. Πρέπει να μπορεί να διακριθεί σαφώς το ολοκληρωμένο από το υπολειπόμενο αντικείμενο του ίδιου έργου. Διαφορετικά επιλέγεται «ΟΧΙ».
18	Συνεισφορά σε Αγροτική Περιοχή	Επιλέγεται «ΝΑΙ / ΟΧΙ» ανάλογα με το αν υπάρχει ουσιαστική χωρική στόχευση ή ωφέλεια σε αγροτικές περιοχές. Δεν απαιτείται η Παρέμβαση να αφορά αποκλειστικά τον πρωτογενή τομέα.
19	Βαθμός προτεραιότητας (Π1 / Π2 / Π3)	Ο φορέας προτείνει κατάταξη με βάση στρατηγική σημασία, ανάγκη, ωριμότητα, διοικητική ικανότητα, αναμενόμενο αποτέλεσμα / αντίκτυπο, προοπτική υλοποίησης και συνέργειες. Π1: βασικός κορμός, υψηλή ωριμότητα και δυνατότητα έγκαιρης ενεργοποίησης. Π2: σημαντική παρέμβαση που χρειάζεται περαιτέρω εξειδίκευση / ωρίμανση. Π3: χαμηλότερη ωριμότητα ή αυξημένες αβεβαιότητες. Η Π3 δεν αποτελεί κατηγορία απλών ιδεών. Το ύψος του προϋπολογισμού δεν καθορίζει τον βαθμό προτεραιότητας: μία μικρού προϋπολογισμού αλλά κρίσιμη και άμεσα υλοποιήσιμη Παρέμβαση μπορεί να είναι Π1. Η τελική ιεράρχηση θα αξιολογηθεί από την Ομάδα Σχεδιασμού.
20	Σχόλια	Μόνο ουσιώδεις πρόσθετες πληροφορίες που δεν καλύπτονται αλλού: ιδιωτική συμμετοχή, πηγή εκτίμησης κόστους, ειδικότερη χωρική στόχευση, κρίσιμη εκκρεμότητα / εξάρτηση, παραπομπή σε μελέτη ή απόφαση κ.ά. Δεν επαναλαμβάνεται η περιγραφή.

4. Τελικός έλεγχος κάθε Παρέμβασης πριν από την αποστολή:

- Απαντά σε σαφή και τεκμηριωμένη περιφερειακή ανάγκη και συνδέεται με προσυμπληρωμένη Στρατηγική Επιλογή του Φύλλου 2.
- Είναι συγκεκριμένη και σαφώς οριοθετημένη Παρέμβαση και όχι γενική ιδέα ή επιθυμία. Εφόσον βρίσκεται σε χαμηλό ή μερικό βαθμό ωριμότητας, περιγράφεται η ρεαλιστική διαδρομή περαιτέρω ωρίμανσης.
- Έχει σαφές αντικείμενο, βασικό φορέα υλοποίησης και συγκεκριμένο αναμενόμενο αποτέλεσμα.
- Υπάρχουν εύλογες εκτιμήσεις τάξης μεγέθους κόστους και διάρκειας και σαφής εικόνα της υφιστάμενης ωριμότητας / των βημάτων που απομένουν.
- Έχουν εντοπιστεί οι βασικές συνέργειες, η χωρική στόχευση και τυχόν κρίσιμες θεσμικές ή διοικητικές προϋποθέσεις.
- Η προτεινόμενη κατάταξη Π1 / Π2 / Π3 είναι ρεαλιστική και τεκμηριωμένη.

Στόχος της διαδικασίας είναι η συγκρότηση ενός περιορισμένου, συνεκτικού και ρεαλιστικού συνόλου Παρεμβάσεων, επαρκώς προσδιορισμένων ως προς το αντικείμενο, το αναμενόμενο αποτέλεσμα και τη διαδρομή ωρίμανσής τους, ώστε να μπορούν να εξειδικευθούν στην επόμενη φάση του ΕΠΕΣ σε μετρήσιμα και υλοποιήσιμα Μέτρα.

Πληροφορίες Πολιτικής Συνοχής 2028–2034: https://www.espa.gr/el/pages/cohesion_2028-2034.aspx

Οι παρούσες οδηγίες συντάχθηκαν βάσει των Κατευθύνσεων της ΓΓ ΕΣΠΑ και του «Υποδείγματος Πρότασης» για τον σχεδιασμό της Πολιτικής Συνοχής στο Εθνικό & Περιφερειακό Εταιρικό Σχέδιο (ΕΠΕΣ) 2028–2034, λαμβάνοντας υπόψη και τις διευκρινίσεις που παρέχονται μέσω των διαδοχικών Τεχνικών Σεμιναρίων και των σχετικών ηλεκτρονικών ενημερώσεων. Αφορούν την παρούσα φάση συλλογής προτεινόμενων Παρεμβάσεων και το ισχύον εθνικό Υπόδειγμα και δύνανται να επικαιροποιηθούν καθώς εξελίσσεται και οριστικοποιείται το κανονιστικό και τεχνικό πλαίσιο του ΕΠΕΣ 2028–2034.